

місцевого самоврядування регіонального і локального рівнів. Виокремлюється і відповідна галузь науки, навчальна дисципліна, а також самостійна галузь - європейське муніципальне право у зв'язку із становленням європейської системи місцевого і регіонального самоврядування [7].

Специфіка муніципально-правових відносин, їх неоднорідність, що становлять предмет даної галузі, свідчить про комплексний характер муніципального права. Водночас самі норми, зосереджені на їх регламентуванні, є багатогалузевими. Муніципальне право є галуззю права публічного, оскільки його норми спрямовані на захист загального блага, пов'язані з повноваженнями й організаційно-владною діяльністю держави, територіальних громад з виконанням суспільних завдань. У той же час йому притаманні окремі особливості права приватного, яке захищає інтереси особи, забезпечує вільну самореалізацію громадянина. Так, суб'єктом суспільних відносин, які регулюються нормами муніципального права, виступають: колективний суб'єкт - територіальна громада, окрема особа - мешканець (місцевий житель), наділений правом на реалізацію низки форм участі у здійсненні місцевого самоврядування. Крім того, органи місцевого самоврядування, реалізуючи свій статус юридичної особи, вправі укладати угоди й договори.

Таким чином, у процесі становлення досліджуваної галузі як в Україні, так і в інших державах, виникала низка проблем, насамперед, обґрунтування її самостійності, комплексності, визначення предмету та методології, джерельної бази, структурних елементів, об'єктно-суб'єктного складу, безпосередньо назви галузі та ряду інших теоретичних проблем. Саме на їх дослідженні має бути зосереджена сучасна наука.

Список використаних джерел:

1. Батанов О. В., Кампо В. М. Муніципальне право зарубіжних країн : [навч. посіб.] : у 2 ч. / за заг. ред. П. Ф. Мартиненка. — Ч. 1. — К. : Знання України, 2008. — 148 с.
2. Тимофеев Н. С. Коммунальное право ФРГ. - М. - 1982. - С. 59.
3. Маркун В. Коммунальное право. - Тюмень, 2006-2009. - 366 с.
4. Волков В. Д. Становлення і розвиток комунального права України // Концепція розвитку законодавства України. - К., 1996. - С. 141-144.
5. Мельник Р. С. Муніципальне право у системі національного права // Юридичний вісник Причорномор'я. - 2011. - №2 (2). - С. 50-60.
6. Коих А. Droit constitutionnel local. - Paris: Esopotis, 1995. - P. 5.
7. Камінська Н. В. Європейська система місцевого і регіонального самоврядування та Україна: Монографія. - Київ, 2012. - 413 с.

ЕТАПИ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Калиновський Богдан Валерійович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного та міжнародного права Національної академії внутрішніх справ

Норми діючої Конституції України від 28 червня 1996 року та законів України зумовлюють інституційні конфлікти між різними органами місцевого самоврядування та органами державної виконавчої влади. Практика реалізації конституційних положень доводить, що місцеві ради надмірно заполітизовані, декларативним залишається принцип забезпечення інтересів територіальних громад депутатами місцевих рад, особливо гостро стоїть проблема представлення спільних інтересів територіальних громад обласними та районними радами.

Узгодження конституційних засад місцевого самоврядування важко проходило як в 1996 році, так і сьогодні. Існуюча в Україні перехідна модель місцевого самоврядування вичерпала свої можливості і не відповідає міжнародним зобов'язанням, взятим Україною. До того ж, сучасні глобалізаційні світові тенденції та інтеграційні процеси, від яких наша держава не може бути осторонь, ставлять нові вимоги до вітчизняного законодавства, в тому числі, в частині, що стосується управління регіонами. Про численні недоліки існуючої системи місцевого самоврядування в Україні говорять і ті, хто безпосередньо працює в цій системі, і експерти, які аналізують законодавство і спроможність державних інститутів.

В процесі підготовки змін до Конституції України необхідно враховувати сучасний стан українського суспільства і політичний процес. Весь процес розробки і процедури внесення змін має базуватися на сучасних засадах конституціоналізму, вивченні національної практики реалізацію положень

Основного Закону України. Слід враховувати загальновизнані міжнародні стандарти та вимоги міжнародно-правових документів. Україна має достатній досвід співпраці з Європейською комісією «За демократію через право» (Венеціанська комісія) та Парламентською асамблеєю Ради Європи, впровадження висновків і рекомендацій яких має важливе значення для іміджу держави і визнанні її як правової і демократичної.

Зміни до Конституції України повинні мати комплексний, змістовний характер і бути реалізованою шляхом прийняття комплексних змін або шляхом прийняття Основного Закону в новій редакції, але у чіткій відповідності до процедури, встановленої Конституцією України.

Здійснивши вивчення думок представників політичних партій, членів Конституційної Асамблеї та вітчизняних вчених-практиків, слід зауважити, що найбільше спірних питань викликає підхід територіальної організації влади та організації місцевого самоврядування, а саме: 1) ліквідація чи реорганізація місцевих державних адміністрацій; 2) виборність голів місцевих державних адміністрацій; 3) напрям змін виборчого законодавства як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях; 4) законодавче регулювання проведення місцевого референдуму; 5) удосконалення адміністративно-територіального устрою тощо.

Підтримую позицію М. Пухтинського, що зміни до Конституції України мають створити необхідні умови для збалансованості та ефективного функціонування змішаної форми державного правління на основі чіткого розподілу функцій і повноважень державних органів, удосконалення системи протизваг і стримувань, які стосуються передусім трикутника «Президент - парламент - уряд», а також системи територіальної організації влади та місцевого самоврядування [1, с. 24].

Окреме місце займає проблема вилучення з тексту Конституції України переліку областей. Світовий досвід доводить, що в унітарних країнах така практика відсутня. Відстоюємо позицію, що ч. 2 статті 133 Конституції України слід скасувати. Ця зміна також сприятиме проведенню децентралізації управління та об'єднання адміністративно-територіальних одиниць.

Конституційне реформування організації місцевої публічної влади має виходити із ідеологічної цілісності, нового механізму конституційно- правового регулювання відносин у сфері місцевого та регіонального розвитку. Практика доводить, що сучасне законодавче регулювання здійснення місцевої демократії не відповідає сучасним реаліям та практиці функціонування органів місцевої публічної влади. Прийняття величезної кількості нормативно- правових актів, які регламентують діяльність місцевого самоврядування розроблялись різними інституціями, і в багатьох питаннях є неузгодженими і часом суперечливими. Саме це є основною причиною безсистемності у сфері розподілу управлінських, розпорядчих і контролюючих функцій між різними органами влади, а також це призвело до відсутності відповідальності за розвиток країни і територіальної громади.

Саме на усунення вказаних недоліків мають бути розроблені зміни до Конституції України. При цьому важливо впровадити визнані і апробовані в країнах Європи принципи децентралізованого управління: верховенства права, відкритості, гласності, субсидиарності, ефективності- пропорційності, повсюдності та відповідальності. Україна ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування в повному обсязі, відтак має імплементувати її положення в Конституцію України та закони. Найбільш принципові положення Хартії Україна ще не впровадила в національну практику. Зокрема, це стосується правової, матеріально-фінансової, організаційної самостійності органів місцевого самоврядування; розповсюдження юрисдикції органів місцевого самоврядування села, селища, міста на всю територію адміністративно-територіальної одиниці; забезпечення повноти і виключності повноважень, якими наділяються органи місцевого самоврядування у питаннях місцевого значення; достатності обсягу фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування для реалізації закріплених власних і делегованих повноважень.

На порядку денному вітчизняних реформ стоїть питання удосконалення місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою України. Початком має бути зміна їх конституційно-правового регулювання. Також паралельно доцільно забезпечити умови для розвитку місцевої демократії, право громад на об'єднання та кооперацію, уніфікувати та

стандартизувати адміністративні та соціальні послуги, розпочати масштабну програму інформаційного супроводження реформи.

Наступник кроком має стати законодавче врегулювання системи адміністративно-територіального устрою і законодавчо закріпити діяльність місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на новій територіальній основі. Як результат, маємо отримати збалансовану і ефективну систему органів місцевої публічної влади з чітким, логічним і відповідальним розподілом повноважень.

Список використаних джерел:

1. Пухтинський М. Оновлення Конституції України та регулювання суспільних відносин у частині територіальної організації влади та місцевого самоврядування / Микола Пухтинський // Вісник Центральної виборчої комісії. - 2008. - № 2 (12). - С. 22-27

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ЗАКОНОДАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Романенко Оксана Вікторівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри психології та педагогіки навчально- наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Розбудова демократичного суспільства в Україні супроводжується розвитком правової культури та правової самосвідомості його громадян. У зв'язку з цим актуальним є проведення соціологічних і психологічних моніторингових досліджень, спрямованих на вивчення громадської думки щодо втілення відповідних реформ у системі законодавчої діяльності, та на цій основі - розроблення системи її психологічного супроводу.

Законодавча діяльність - нормотворча діяльність, спрямована на розроблення, прийняття і забезпечення дії законів, що здійснюється громадянами, державними органами та посадовими особами, а також органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян науковими установами та іншими суб'єктами в порядку, встановленому Конституцією України та відповідними нормативно-правовими актами. Законодавча діяльність ґрунтується на етичних принципах демократичного суспільства щодо реалізації державної політики, спрямованої на досягнення європейських стандартів забезпечення та захисту прав людини.

Створення законів для всього народу - це величезна відповідальність, наука й мистецтво одночасно. Передусім законодавець має досконало вивчити ті соціально-психологічні процеси, в які він втручається: структуру суспільства, його психологічні характеристики, принципи функціонування, зміни у поведінці та мисленні людей під впливом умов сьогодення. Розвиток суспільства неминує супроводжуватися переосмисленням змісту усталених нормативно-правових актів, з урахуванням новітніх тенденцій та психологічних аспектів людського буття.

Як засвідчують результати спеціальних досліджень у галузях юридичної та соціальної психології, невдалий нормативний акт може завдати людям багато лиха. На необхідність постійного вдосконалення законодавчої діяльності вказує практика скасування законів, внесення змін до вже прийнятих законів і наявність так званих „мертвих” законів, тобто таких, які прийняті, але не працюють. Право не може існувати в абстрактному суспільстві, воно завжди соціально обумовлене конкретно-історичною ситуацією в країні та психологічними особливостями людей. Чим повніше і адекватніше ці психологічні аспекти враховані в законотворенні, тим суспільно кориснішим є закон, тим органічніше він стає елементом не тільки правової системи, але й суспільного буття в цілому.

Аналіз психологічних аспектів новітніх правових реформ в Україні викликає певні дискусійні питання та надає матеріал для роздумів. Зокрема, оновлення Кримінально-процесуального кодексу України в минулому році породило безліч суперечних думок, що вказує на те, що психологічна складова правових реформ є однією з найважливіших. Оновлення цього документу обумовлено необхідністю гуманізації сучасного українського законодавства та наближення його до європейських стандартів. Зокрема, в кодексі розмежовуються такі поняття, як «злочин» і «кримінальний проступок». Кримінальний проступок характеризується меншим ступенем